

predajemo svojim članovima sa željom da nam "Teozofija" do - skora izale, jer prilike traže da se u njima javi kao naredni ko - rak i da ih promijenim u smislu vijesti koju je upravo George S. Arundale svima članovima kao "Otvoreno pismo" sa svrhom da silu zamijeni Pravo i Bratstvo se raširi čitavim svijetom.

S A - I - E - Š A J

C O N T E N T S

ŽETVA	C. JINARAJA PĀSA	HARVEST
ISTINA I MILOSRĐJE		TRUTH AND COMPASSION
LJUBI VAPE	Dr. G.S.A HUNDABE	THE PEOPLE ARE COLLING
POHOD JUGOSLAVIJI	SERGE F R E S Y	VISIT TO JUGOSLAVIA
TEOZOFIJA I MODERNI SVIJET	THEOSOPHY AND THE MODERN WORLD	
	GEOFFREY HODDON	
O PSIHOGNANALITIČKOM ELEMENTU U BEETHOVENOVU MUZICI		
ON PSYCHO-ANALYTICAL ELEMENT IN BEETHOVEN'S MUSIC	Fr. MARE PIRNAT	
XVI KONGRES I LJETNA ŠKOLA	XVI TH CONGRESS AND THE SUMMER SCHOOL	
	PARIS - FONTAINEBLEAU	

Najprije čuvajte vlastiti mir, a onda ćete moći privesti miru i druge. Iz nasljeduj Krista

SESTRA STEFANIJA GRUŠA rođ. SLOMOVIĆ

supruga našega brata Ing. Branka Gruše i majka Zorana i Milorada preminula je u Zagrebu 5 aprila o.g. došavši iz Sarajeva o - vanj na liječenje. Iuž čitavo doba otkako se pridružila podrška - vala je živo vezu sa Društvom osobito u pogledu kongresa minule godine, kad smo iz njenih srdačno iskrenih pisama upoznali njenu plamenito snažnu i bratski odanu dušu. Izražujući saučesto bratu našem i njegevoj porodici upravljano misli svoje dragoj sestri te onom njenom profinjenom i ljubljenom biću koje je u vrućoj težnji za oduhovljenjem povlašteno da upravo u ove i općenito značajne i odlučne dane pade višim razinama i presja odanle svoj blagostelj. J.V.

V+V+V

Naša sestra gđa. NINA BACH-VAVERA srećno je ozdravila i šalje svima članovima u znak zahvalnosti mnoge najljepših pozdrava.

V V

Č E T V A

Što dobio sam od svakog napora koji slomio mi je srce ? Samilost za sve koji pogriješe.

Što dočekao sam u proplakanim noći i dana ? Pogled nutrašnji u bol svakoga čovjeka.

Što postigao sam ljubavlju koja me vječno je odbijala ? La ljubavi toj pružim više ljubavi.

Što dostigao sam idući tim putem propeća ? Kad, ljubav i Sanje.

Zahvaljujemo najljepše za sve uskršnje čestitke i preporučujemo G.J. "Obcažen", d.c. - C. JINARAJA PĀSA

The Theosophist
April 1939.

U Teozofskom Društvu imamo motto "Nema Religije nad Istinom". Sjajni je to motto, jer je dinamički i snažni, koji nam pruža priliku da tražimo, tražimo, tražimo naproki - nuto i tako prikupljamo sve više i više svojim iskustvima, budući da nam Istina pokazuje uvijek svoju zamašitost, tako da za njom tragamo posvuda. Istina koju smo otkrili ne može da potraje za uvijek. Ako smo slobodni ostaće nam Istina samo kratko vrijeme, dok nam se sačuva godinama, ako smo zarobljeni čime. U Istini nema konačnosti, jer Istina sutrašnjice promijeni nam Istinu današnjice.

Nikoja knjiga, nikoje lice ne sadrži Istine. I najuglednija ličnost i najdivnija pisma i zapisci otkrivaju nam svoju Istinu, utoliko ukoliko se njome proširi naše razumijevanje.

Poradi toga moramo da tumačimo pomanuti motto ovom rečenicom: "Nema Dužnosti nad Milosrdom". Dužnost, Dharma je oblik Religije. Najbolje se je odražuje pojmom Milosrđe. Taj Dharma ili Milosrđe je samilosna simpatija sa svima kojima je potrebnotakove simpatije. A komu ne treba samilosti?

Otkrila mi se želja da bismo imali ove dvije rečenice kao jedinstveni motto Teozofskoga Društva. Istina nije dosta. Ona treba da nađe izražaj svoj u Milosrđu. Konačno čemu nam sva napisana Teozofija, ako ne možemo da je zasvjedočimo uzvišenom kreposti Milosrđa? Ljubav nam može da pomogne pojedinački i u skupovima da sobi i svijetu pribavimo bolji i srećniji život; ali nada sve i najvećma mora da nas pokrene i neprokinuto uzrokuje sve dublje i dublje uniranje naše u bijedu svijetu i svega oko nas, tako da uzmogomo da ih izdigomo u ovaj čas kad izgrađujemo novi svijet što namga otkriva Teozofija...

Bado bih da naši članovi svrsto pažnju nate i da usvoje 19 decembra svake godine kao Dan Milosrđa; nipošto da se održe poneki sastanci, već da se svi opomenu odlučno Milosrđa kao najproće svoje dužnosti svakoga Teozofa širom čitavoga svijeta. Na dan 19 decembra 1882 H.P. Blavatsky i H.S. Olcott su se nastanili stalno u Adyaru u svrhu da tamo urede Središnjicu Teozofskoga Društva. Uzmogne li 19 decembra da izazove i izvabi iz nas pravo Milosrđe da ga snažno očute sva srca i mudro sprovedu svi umovi svijetu ljudi širom čitavoga svijeta, tada je u istinu 19 decembar namijenjen pravoj svrsi, te bude danom darova i darivanja. Oni koji se nalaze u Adyaru odabrali su taj dan da se svake godine smirnom satranosti prenose milosrdom svima i svemu i tako proliju posvuda blagoslov.

LJUDI VAPE ...

Žurim da u izvjetku predam svoju poruku što je izšla u novom listu "SVEJEST" u broju od 3 marta, a smatram je istinitom i značajnom:

U svakoj zemlji ljudi vapo, bez obzira pod kakovom se nalazili vladavinom ili upravom, bilo artikulovano ili neartikulovano, jer ih oni koji ih razumiju i poradi toga vole hoće da punom predanošću povedu i bez ikakova sobičja izvedu iz tamo u kojoj se nalaze smirenju i obiljnom boljitku.

S E R G E B R I S Y

Naša sestra, Generalni Sekretar Teozofskoga Društva u Belgiji, Miss Serge Brisny dolazi u Jugoslaviju, te će se zadržati u Zagrebu i Beogradu. Njezin je boravak u našoj zemlji uređen za vrijeme od 21. do 25. aprila 1939.

Prema zadnjim vijestima koje su nam stigle njezin je dolazak najavljen za 21. aprila o.g. u 7,30 sati, a odlazak njen za 8 sati, da 26. aprila stigne u 15,19 sati u Beograd.

Iz Beograda pošla bi 28. aprila u 7,45 za Atenu-Grčku.

SERGE BRISY rođena je u Bruxelles-u od saksonsko francuske porodice. Već kao dijete od 8 godina pisala je igre za kazališno prikazivanje. Kad joj je bilo 18 godina dobila je prvu nagradu za svoj komad "Rajska Ptica", gdje je prikazala satiru na predrasude. Članom je Teozofskoga društva od godine 1916. Osim što se istakla svojim socijalnim radom filantropsko humanoga obilježja. Kao apostolski uvažena je njezin rad u pogledu reforme kaznionica. Pokrenula je i osnovala "Bilten Svijetla" što se kao mjesečnik štampa u kaznionici i naredjenjem Kralja Belgije dijeli kažnjenicima belgijskih kaznionica. Za te je usluge svojoj zemlji primila Kraljevo odlikovanje vrpcom "Viteza Reda Leopolda II".

Naša je gošća međunarodni predavač obzirom na sve probleme današnjice, a prikazuje ih i rješava u svijetlu Teozofije. Kao specijalista poznata je u pogledu stvaralačkoga uzgajanja djece putem Drame.

Miss Serge Brisny je Vitez-Savjetnik Kruga Vitezova ili Okrugloga stola i organizator rada u tom smislu širom čitave Belgije.

Od djela što ih je napisala osobito je istaknuto ono što je izašlo pod nazivom "Sumnja kao Calobodilac".

Za svoga boravka kod nas održaće sestra Brisny tri predavanja za javnost; jedno kod braće u Beogradu, a dva u Zagrebu. Osim toga za članove uređeno je po jedno općenito predavanje i nekoliko pojedinih Krugovima i skupovima, a napose je ovaj pohod namijenjen pojedinih članovima koji imaju svojih želja i pitanja ili bi trebali objašnjenja razgovorom u ličnom saobraćaju sa uglednim i upućenim poznavaoцем teozofskoga života kao što je gospođica Serge Brisny.

SASTANCI SA SERGE-BRISY

U petak 21. aprila u 20,30 sati društveni sastanak

U subotu pozvana je kod gospođe sestre Anke Gvozdahović da govori sa zanimanicima Teozofije i prijateljima našega Društva. - evoluciji čovjeka.

U nedjelju 23. aprila o.g. biće u društvenim prostorijama, Mesnička 7/III, predavanje za članove u 19 sati pod nazivom "KAZIV. MAJSTORA"

Za ponedjeljak će biti oglašano u novinama.

... Opasnost od diktatorstva nipošto jedino političkoga već i više i ozbilnije od onog koji neprekidno raste i širi se u duši čovječjoj i zavlada u njegovom duhu: nesamo da je to velika zapreka za razvitak čovječanstva uopće već i za rad u društvu. Samo ako se sjedine muževi i žene koji cijene slobodu i pravdu i istinu nadašve drugo u čovječjem životu, i povedu širom svijeta jaku akciju za odbranu i za ove velike ciljeve uspješno, da riješiti taj zadatak.

Vojna za slobodu. Za me je rad teozofskoga društva takova vojna. Za me je teozofsko društvo, istine koje uči i ideal slobode na kojem se osniva ona duhovna nada čitavoga svijeta. Teozofsko društvo stoji samo između velikih međunarodnih pokreta. Obzirom - prvo - na bratstvo i drugo obzirom na tvrdnju i traženje slobode osobito u duhovnom i intelektualnom životu.

Zadaca je društva u tom pogledu očita. Njeno je nastojanje da privede Teozofiju modernom umu privlačnim oblicima koje se može prihvatiti. Pređočite sebi priznu Teozofije u bolestima kao što je militarizam i diktatorstvo, iako su potrebni za razvitak Europe. Ipak iako je tome tako siguran sam da okrutnosti i progoni nisu nikad prema planu rasnoga razvitka. To su ljudske zablude, zastranosti koje nikada ne opravdavaju plan rasnoga razvitka.

Istina je da zemlje u koje odlaze prognani građani, trebaju ih, ili šta više naši duhovni vođići rasne evolucije trebaju ih tamo.

Zamislimo sebi utjecaj ovih oprečnih prilika - na pojedince. U tom sporu sile i prava mnogo se duša pročistilo, ubrzala se im njihova evolucija i probudio im se njihov intelekt i krenuo da traži istinu. Iz ovog sadašnjega prolijevanja krvi u svijetu poradi prevage sebičja, neznanja i sirovosti javljaju se, a tako će i slijediti, mnoge tisuće ljudi i žena koje su izvile svoje vlastito duhovno svijetlo. To će biti prvi dia žetve današnjeg doba, prvi plodovi sadašnjih okušavanja u vatri individualizma i straha. Niko ne može da sumnja, da postoji u svijetu izvjesni individualizam, kao i sebičje i ponos, a tako i užasni i okrutni cinički, barbarizam, a sve to razvija u srcima milijuna ljudi strah koji je pravi pakao. Dok god se ne ukloni taj strah, napredak ovih milijuna u intelektualnom kao i u duhovnom pogledu zaustaviće se, ali oni koji će pobijediti, izdići će se iznad ostalih pročišćeni i prosvjetljeni da podju u izvjesnim slučajevima i triumfom na Putu Svjetlosti. A kad se ponovo jave, biće vođići novog doba, koji će graditi na temeljima što smo ih postavili danas.

NOVO DOBA sja u taj čas i obasjava budućnost koja dolazi. U srcu svakoga pojedinca, skupova kao i ustanova u tom novom doba jasno se razabire da je Teozofija usvojena kao naročiti oblik u religiji, uzgajanju, politici, umjetnosti i nauci. Sve će se osnivati na Teozofiji, budući da je Teozofija religija, umjetnost i nauka samoga života. Prema tome one koji znaju nešto o planu života i koji priznaju realnost starije Braće, te mogu da odrede put koji vodi punom svijesti u saradnju s Njima, označuju Teozofima. Držim da članovi našega Društva pokazuju svijetu onaj moćni stijeg Starije Braće koji su ga pokremuli u život. Svijet se može da mijenja jedino provođenjem svijesti i svojim duhovnim shvaćanjem. Teozofija može da razvija ovakove promjene. Prema tome svi koji šire Teozofiju naučanjem i životom pravi su reformatori.

U čem se očituju najistaknutije Teozofija i teozofski život? Prvo i nadašve u tom da sprovodi prijateljstva i bratstvo čime se rešava svaki narodni i međunarodni zapletaj. Zatim da razvija skrivene snage i ostvaruje tajnu mudrost drevnih spomenika napose u kršćanstvu. Ako članovi Teozofskoga Društva istinito primjenjuju u život Teozofiju, sami će moći da promjene lice modernojoj civilizaciji.

O psihoanalitičkom elementu u Beethovnovoj muzici .

Prijatelji,

za ono, što hoću da Vam danas kažem o najvećem muzičkom geniju, dobila sam pobudu u jednom essey-u Cirila Scotta, gdje govori o psihoanalitičkom elementu u Beethovnovoj muzici. Držim, da s te strane nije još prihvaćena, pa će se i Vas sve ono, što ćete čuti dojmiti malo neobično, kao sve što je novo.

U našem današnjem predavanju ne ćemo se baviti biografijom Beethovnovim životom, koji je manje više svakom poznat u glavnim crtama, i ne ćemo kritički analizirati klasičnu strukturu njegovih djela, niti govoriti o muzičko-historijskom značenju njegov stvaralačke epohe. O svemu tomu već je toliko govorilo, a još daleko više pisalo, da i u jedina čitava literatura o tome. Mi ćemo danas pokušati da uronimo dublje u najunutarniju bit ove čudne glazbe i da protumačimo donekle njezino djelovanje na onu najunutarniju bit slušača ili onih, što ju izvode - i da konačno iznesemo posljedice koje iz toga izlaze.

Beethoven je već u djetinjstvu pokazivao čudnovat temperament, pa je i to pored neobične darovitosti bio izvjesan znak da je određen za neku veliku misiju. Rodjen je godine 1770 u Bonnu, malom gradiću na Rajni upravo četrdesetak godina iza smrti J. S. Bacha, koji je bio njegov prvi učitelj. Pričivivši sv svoj vijek u sredjenim i ako čednim prilikama, u životu i skromnoj povučnosti u krugu svoje mnogobrojne obitelji, stvarajući u divnoj duševnoj harmoniji svoja neumrla polifonska i melodijala "na slavu Božju" tako je uvijek sam naglašavao.

Beethovnovo biće i sudbina sasvim su protivni onome od Bacha. On se rodio u vrlo nepovoljni priliciama u svakom pogledu: već u djetinjstvu i mladost bila su mu bez sunca, rano je osjećao težinu i gorčinu života. Beethoven je od najranije dobe oskudjeval na svemu, što kasnije, u zreloj dobi spada među one sretna i lijepe uspomene, koje nas prate do groba. Jedini svjetli trak u njegovom mučeničkom životu bila mu je njegova majka, koju je nada sve volio, upravo najvećom nježnosti. Bila je to žena osjećajna, dobra, plemenita i meka srca, no nepraktična i nehajna u svagdanjim stvarima, po svoj prilici uslijed prevelike bolešljivosti. Od nje je Beethoven baštiniio onu besprimjernu dobrotu i nesebičnost, pa i samilost za tuđe patnje.

Otac naprotiv bio je čovjek naprasit, nagao, nesredjenih navika, u svakom pogledu neumjeren i neuravnotežen, a osim toga i alkoholičar. Bio je odličan muzičar namješten kao dvorski crkveni pjevač, no svirao je i razna instrumente kad je ustrebalo. Od oca naslijedio je Beethoven opet mnogo toga, što je u njegovu temperamentu bilo sangvinično, nesredjeno: zloba, grubost, neuljudnost, pomamljanje tasta u saobraćaju s drugima. U njemu je bio čitav konglomerat svojstava međusobno u borbi, a to je bunilo već mnog pisce koji su htjeli da precizno opišu njegov karakter u biografijama, a obožavatelje heroja je to razočaravalo.

Kako smo već prije spomenuli, Beethovnovo djetinjstvo i mladost nije bilo sretno: na njegov duševni razvoj utjecale su zlo s jedne strane prevelika nježnost i popustljivost slab, bolešljive majke, a s druge opet brutalna strogost očeva. On nije nikada uživao blagodatni harmonične i vedre atmosfere u roditeljskom domu, niti udobnosti urednogi sredjenog kućanstva - pače niti tjelesnu njegu - a pod svim tim već je patio. Školska obuka bila mu je manjkava, u glavnom je bio samouk. Od očevih prijatelja, koji su bili glazbenici primio je mali Ludvig prvu muzičku poduku - dođu besplatno, no zato i vrlo neredovito i površno.

Pod težim kućnim prilikama Beethoven je mnogo patio, brinuo se ne samo za svoju vječito bolesnu majku, već i za svoju mlađu braću, njih troje. Već sa 6 godina pomagao je oca sudjelujući kao pratilac u dvorskoj kapeli.

I priroda je macuhinski postupala sa Beethovenom, bio je nadaren spoljašnosti, koja je odbijala - bio je upravo demonski rušanpečani su ga nazivali "der Krampet, Muziker" a majke su njime plašile svoju djecu. A on je bio upravo žedan ljepote u svakom pogledu, osobito je volio lijepe ljude, naročito lijepe žene. Često je rekao: "Nur schönes kann ich lieben, sonst müsst ich mich selbst lieben."

Nij mu bilo dano da živi u vlastitoj porodici uz ženu koja bi ga ljubila, koliko god je to uvijek vruće želio i to u j bilo usudbom. Nij je u vršio 18 godina, kad mu umr majka - u ocu nij nikada imao ni mor lno ni ut utijlno uporište - a protiv, taj s kasnij sasvim propio i pravio sına sramotu i asprilina.

Uv tu v lno nesret e i nesređ je prilina i nedostaci, koji za iste nisu mogli doprinjeti usla jnosti Beethovenovog karaktera, nisu onaj pravi razlog njegovoj duševnoj disarmoniji, oji su se pokazivali u ranij doba. I tu drugi, mnogo dublji razlog. On je u isto Beethoven i ne drugu sud, bi mu bilo moguće, da ispuni ona misiju za koju je bio određen. On je morao biti rođen samo da trpi, da se čitav život bori proti usudu, proti vlastitih unutar jni teškoca, proti vanjskim nepovoljnim okolnostima, materialnim nepravilnostima i fizičkim nedostacima. Morao je znati snositi i onu najstrašniju tragediju života, koja je kod njega postigla vrhunac u gubitku sluha, onoga, što je za nj bilo upravo najdražegocjenije.

Da može izraziti u muzici čitavu skalu duševnih uzbuđenja koja su rodu u u čovječjoj duši, morao je sve da sam iskusi ili barem veći dio tog, ost lo je postigao bujno maštom.

I upravo ta bujna fantazija dovela je njegovo emocijsko tijelo u vrtlog među sobom protivni sila, pa je bilo nalik tijelu nekog medija koji sebi dopušta da bude pod nadzorom svih vrsti duhovnih bica. Nije stoga čudo, da je Beethovenov dnevnik prava zbrana raznih zabilješka, muzičkih skica i motiva, citata iz raznih knjiga, šestokih samopredora, jadikovki, kucanska računa, bilježak o izdacima, pravila o ponašanju i još koječega drugoga.

Ono, što smo do sada naveli, ima da u kratki potezima ocrta karakter toga velikog čovje a odnoseći se naprama isto tako velikoj misiji, čije potpuno značenje nismo još opisali. Svako će sada pitati: kakova vrijednost leži baš u tome, da se muzikom izraze naše emocije, pa i one niže vrsti, ne povrijedi li se time ona najuzvišenija i najabstraktnija umjetnost, povukavši ju u ono niže, materialno?

Ovo je pitanje sasvim opravdano i može se u mnogim slučajevima i odnositi na neku zagonetnu antipatiju, koju danas mnogi pokazuju prema Beethovenovim djelima. Nije potrebno navesti, da se vrijednost nečega može mjeriti po jačini djelovanja, bilo to u pozitivnom ili negativnom smislu i to je ono najvažnije za našu današnju temu, a ne pitanje artističke dobnosti.

Blagotvorno i pozitivno djelovanje Beethovenove glazbe očituje se u dvojakog gledišta:

1. Probudjui sucut i osjećanje za drugia, tim i razumijevanje za druge u do tada nepoznatom stepenu.
2. Otvara do tada sputanom i bezbrojnim krivim predrasudama zaplašenom čovječanstvu mogućnost, da se kasnije uvede u znanost psihanalize. Može se reći, da je njegova muzika onaj sasvim prvi glasnik današnje psihoterapije.

Pozabavimo se najprije malo onim prvim gledištem s obzirom na djelovanje Beethovenove glazbe probudjivanjem sucuti. Treba prije svega napomenuti, da vrijednost muzike uopće nadmašuje daleko umjetnost slikarstva, kiparstva, pjesništva i literature, jer u muzici nema one omeđenosti izražaja. Ona apelira direktno na našu podsvjest i na intuiciju, pa stoga ljudi sasvim intuitivno privaju onaj pravi smisao muzike, iako si nisu to svijesni. Ot d i on gotovo vrijednost glazbenog pjesništva, jer ono može izraziti sve i to samo u način, koji može da razumije srce, bez posredovanja kritične svijesti. Ne nijedan tip muzike nije podoban u toj mjeri, kao što je bio tip Beethovenove salade.

U ono vrijeme predrasuda i netolerance nastala je velika potreba u svijetu za medijem izražaja, koji će privesti ljude razumjevanju i saopćavanju za drugu, htjeli oni to ili ne htjeli, - a taj medij bila je Beethovenova muzika. Ona je omogućila ljudima da bolje shvate ne samo one obična uzbuđenja i patnje drugih kao žalost, čaznuć, radost, gubitak, priguranje i odricanje, nego da razumiju u sobi samima i u drugima još one posebnu legiju kompliciranih emocija osjećaja i strasti, o kojima se ljudi stid, govoriti. Bez sumnje može se smatrati instinktivnim priznanjem ove silovite snage Beethovenove poslanice, da je bila jedna njegova simfonija proglašena kao "ein sittenverderbendes Werk."

Promotivno za bolji razumijevanje ono Viktoriansko doba; zavladao je dvojic utjecajim i kontraristinom čitavo tadašnje Evropom. Sućut, prije svega, nije tada igrala nikakovu ulogu; bilo je čudo, imago filantropije - no kada i nije njih nije bilo? - no oni duševna podočnost, kojom se počeo saopćevati s drugima, uživiti se u druge, poistovjetiti se sa drugima - to je bilo nešto sasvim nepoznato. Vlačala je prije svega velika konvencionalnost.

Uprkos toga što je bilo mnogo religioznih ljudi, oni su uza svu svoju pobožnost bili za čudo bez samilosti. Bili su toliko zauzeti svojim osjećajima prema dragom Bogu, da im za svoje bližnje nije preostalo mnogo, gotovo ništa. Dobročinstvo bilo je isto konvencionalno, podupiralo se sirotinju, jer se to pristoji, sve je bilo usklađeno ponašanjem, navikama, mišljenjem, sve organizirano. Osim toga bilo je tu mnogo šta, za što se nije smjelo imati smilovanja, na pr. za ženu, koja je pošla stranputicom i ako u vlastitom krivnjom, već nesrećnim slučajem, i ako je ona radi toga sama mnogo patila. Tadašnj. društvo stavilo bi ju u red najgorih zločinaca i lupeža - bez milosrđa i sa još manje razumijevanja.

Unatoč toj silnoj netoleranci, koja je u ono vrijeme vladala, dolazak Beethovnov. muzike uzrokovao je sve pomalo najrazličitije promjene. Na pr. glazba i sve ostalo što djeluje uzgojno počelo se dopuštati, pače uvadjeti u kaznionice, počele su se pisati knjige, u kojima se tumačilo da začin nije uvijek nagnuće da se čini zlo, već da je to poseban oblik duševne bolesti, koju treba liječiti. Smrtna kazna počela je nailaziti na protivnike, čiji broj je do dana današnjega neprestano u porastu. Srdačno prijateljstvo između ljudi oba spola sve pomalo prestalo je biti sablazan, odnos djece prema roditeljima, preobrazio se iz one ropske poslušnosti i pretjeranog strahopočitanja u iskreno i intimno prijateljstvo i zajedničko razumijevanje.

Imade se pripisati poglavito Beethovnov. glazbi, koja probudjuje toliko razumijevanje i tolerancu za sve, da su njezinim utjecajem nastala djela jednoga Forella, Krafft-Ebinga, Floyda, Havelock-Ellisa i drugih. požrtvovnih istraživača seksualne psihologije, toliko raslušnih za čovječanstvo. Oni su bili upravo inspirirani tom muzikom, koja otvara ljudska srca samilosti i razumijevanju, - ona to upravo izražava. Kao što psihiater tumači, da zločinačka djela nisu uvijek izvedena iz same opakosti, tako i pisci, koji smo prije napomenuli, nastoje da protumače uzroke seksualnih delikata, koji nisu izvedeni zbog razvratnosti, već ima tu dubokih razloga u bolesnoj patološkoj nastranosti tih nesrećnih ljudi, što su redovno nasljedno opterećeni.

U ono vrijeme već su počele nicati humanitarne institucije, kojima je bio raison d'être samo ljubav, samilost i razumijevanje za bijednike bilo to u kojem smislu. Sve je to bio upliv Beethovnov. muzike, ona je konačno omogućila ono veličanstveno ujedinjenje srca i uma, što je glavni preduvjet, da se može sve razumjeti i sve oprostiti, a to najviše treba čovječanstvu i samo to ga u istinu može oplemeniti.

Pređimo sada na onu psihološku stranu našeg razmatranja. Dobro poznati skladatelj po svojim neminovnim etudama - Karl Czerny -, djak Beethovnov. opisuje, kako je on djelovao na slušaoce svojim improvizacijama. "Nema čovjeka - kaže - koji ne bi proplakao slušajući ga, a mnogi zapadaju u glasno jecanje, jer im nešto neizrečeno snažno i osebujno-krasno u tonu u kojem on izražava svoje misli i donosi ideje."

Sasvim je isključeno, da je Beethoven takovo djelovanje želio ili čak proračunao, jer je često znao uskliknuti: "Mi umjetnici ne želimo suza, mi želimo pljesak!" - Ali u toj glazbi postoji kao neki element, koji nedoljivo izmamjuje iz dubine na površinu dugo suzdržane osjećaje, koji se mogu izraziti samo suzama. Osobni magnetizam mora da je taj element još pojačavao još dugo nakon što je Beethoven ostavio zemaljsku razinu. Mnogi, koji slušaju ovu glazbu, naročito ako ju sami izvede, osjećaju nakon toga neko izričito duševno olakšanje - muzika mu je omogućila izražaj onih osjećaja koje oni ne mogu ili se ne usudjuju izraziti na ikoli drugi način.

Kad nas tišti kakova bol, briga, bejznanje, imamo potrebu da je povjerimo iskrenom i dobrom prijatelju, ako smo vrlo nabožni, svećeniku kod ispovjedi, da tako primimo utjehu. Ako smo pjesnički nadareni povjeriti ćemo naše osjećaje hartiji papira u obliku stihova, sve to iz unutarne potrebe, da bilo na koji način oteretimo dušu. Poradi toga mudri psiholozi sokolski one, koji bilo s kojeg razloga duševno pate, da o tome slobodno i iskreno pričaju i ispovjedaju se. Viktorijansko doba sa svojom puritanskom strogošću bilo je doba sputanosti i ukočenosti, vladala je toliko barmirnost u odgoju, da se smatralo upravo nepristojnim izražavati svoje osjećaje koji su zahtijevali da se ispolje - smatralo se nemoralnim i misliti, kako li govoriti o svemu, što spada na pr. u područje erotiksa. Osjećaji su bili stoga nasilno potišnuti u unutrašnjost, što je uzrokovalo sasvim prirodno u živčanom sistemu razorna posljedice. Bilo je to naročito očito u slučaju neudatih žena; ne samo da se smatralo upravo grijehom, ako bi one gojile osjećaje, koji bi po svojoj prirodi spadali u seksualno područje, već su i igre, kao tenis, hockey itd. bile ne-častojne i zabranjene, te nikakove okolnosti ili zdravstveni razlozi nisu došli u obzir.

Moje čudo, da su žene ranije, Viktorijansko doba padale u nesvijest od najmanjeg povoda i upravo sa kupki u suzama. Mora se misliti i na to, da žene onda još nisu bile u zvanju kao danas, niti su uživale slobodu u iloj im pogledu, te da je svaka bila sa 30 godina stara, da je radi toga imala osjećaje neprivlačivosti, nesposobnosti, suvišnosti, što je svakom od njih moralo strahovito deprimirati, a broj nezadovoljnih žena bio je upravo golem. Zaista, posljedica po narodno zdravlje bile bi razorne, da nije bilo - Beethovnovne muzike. Kad su žene počele svirati Beethovnovne sonate, davajući time izražaja onom vatlogu emocija, neutaženih želja, snažnih osjećaja do tada zatamljenih - one su mogle da se oslobode pomoću ove muzike onoga silnoga duševnog pritiska i da dadu maha osjećajima, koji bi ostali inače potpunom utamničeni. A bilo je još mnogo više nego običnih strasti, kojih su se mogle ovim putem osloboditi, jer je Beethoven kao duhovni muzički psiholog izrazio ne samo one bezazlene emocije, već i one druge, kojima se stičimo, jer zaslužuju ukor - kao mržnja, zavist, ljubomor sa svim svojim variantama, a izrazio je i one, bez da ih melanholije, očaja i griznje savjesti. No to još uvijek nije sve. Svojom muzikom Beethoven je sondirao i pustio tako na slobodu i onaj bezbroj uzbudjenja, koja su pritiskivanjem utonula već duboko u podsvijest gdje su mogla po miloj volji podgrizavati duševno i tjelesno zdravlje njihovih začetnika. Baš ova istraživalačka moć Beethovnovne glazbe potakla je skladatelja i glazbenog pisca Cirila Scotta da o Beethovnu piše kao o pioniru psihoanalize - a on u istinu i jest u neku ruku psihoanalitičar. Zato je njegova muzika tako snažno prodirala u kasnije Viktorijansko doba, unijela neki duh psihičkog ozdravljenja, a žene ove ere bivale su sve manje histerične i manje sklone suzama i nesvjesticama.

Kožda će mnogi negirati psihoanalitičku snagu Beethovnovne muzike, no činjenica ostaje. Veliki broj slušatelja prenose se ovom glazbom u tako sanjarsko stanje, gotovo trans ili ekstazu, koja oturiva sadržinu podsvijesti na način, do kojega nij moguća doći drugim kojim putem. U toj ekstazi može se naći neko udovoljenje potajnih težnja, u imaginaciji sastoj drama iskonstruirana vlastitim najdubljim željama, a sanjar u viziji prilazi sebi samoga kao junaka ili junakinju. Priroda onih ljudi, koji su prilikom prisilile da se uteraju licumjerstvu u obliku ravnodušnosti poradi pritajenih osjećaja i duboko zatamljenih želja, u takovim časovima nadju svoj pravi ja. Udovoljenje činje pa i one najfantastičnije utaje se i umiruju, nedostiživi ideali i ciljevi se postizavaju, neuspjesi, zapreke, brige i neprilike u svakodnevnom životu padaju u zaborav, - pače i ono božanski-stvaralačko, što spava u svakom čovječjem stvoru - i ono se prbuđi - kao i ona stara skrivena ljubav ili mržnja. Zaboravljenik podsvijesti oslobodjen je tamnice društvenih navika i sputanosti svijeta. - Svijest zaista kod većine ljudi ne radi dok oni slušaju glazbu, ona utone u veliku Tišinu. Zvuci se doduše slušaju uhom, ali ono služi svijetnoj pozornosti samo kao podražaj za oživljavanje misli koje daju podsvijesti potpunu slobodu i neomeđenu moć kao za vrijeme sna. Može se reći, da gotovo svi tipovi muzike idu za tim da oslobode potsvijest, ali nigdje nije taj učinak tolikom snagom zastupan kao u Beethovnu jer on jedini među svim glazbenicima izražava duševne tajne, a time izazivlje bezbroj odjeka u dušama slušatelja.

Do sada napomenuli smo osjećajne elemente Beethovnovne glazbe, a nismo još spomenuli ono bogatstvo humora, koji probija u mnogim njegovim djelima. Upravo je neuhvatljivo, kako je kod Beethovna uporedo s njegovim oglašivanjem rasao i njegov humor. Kad je konačno saznao, da je kod njega ova strašna bolest neizlječiva, napisao je kompozicije, koje karakterizuju izražaj najveće obijesti. Ali taj humor nije kao onaj u Mendelschonu vedar, srećan, bezbrižan i kapriciozan, već je to grohotan smijeh čovjeka, koji je izgubio sve. I stavak III. Simfonije, zadnji stavak VII i cherso IX tipični su primjeri Beethovnovog "Galgenhumora", koji se nije manifestirao samo u kompozicijama, već i u njegovu životu u onoj periodu, kad se je naslađivao grubim šalama i dosjetkama, te ih samo sipao u najnezgodnijim i najnepodesnijim momentima i tako uzrokovao svu silu uvreda, o čemu pričaju mnoge anekdote. Pa ipak je kod većine ljudi pobudio s milost, jer je bilo očito, da je to bila očajnika. On običan humor reagira s smijehom a ne sa silošću, do taj galgenhumor sa svojom ironijom djeluje snažno, ujedljivo i rasko. Mnogi od slušatelja ne mogu možda biti svijesni onog pravog značenja gore napomenutih stavaka, ali njihovo unutarnje bice njihova podsvijest razumjeti će, jer je prijeljiva - a to je najglavnije.

Kad se Beethovnu dizao prvi spomenik, rekao je govornik: "Na njegovu grobu ne plače ni učviljena žena, ni sin, niti kćerka - već za njim plače čitav svijet."